

**EFEKTY KSZTAŁCENIA
DLA KIERUNKU STUDIÓW - ARCHEOLOGIA (IP UAM)**

wpisać nazwę kierunku studiów

poziom kształcenia	I stopnia <i>wpisać studia I lub II stopnia lub jednolite magisterskie</i>
profil kształcenia	ogólnoakademicki <i>wpisać ogólnoakademicki lub praktyczny</i>
tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta	licencjat <i>wpisać tytuł zawodowy: licencjat, inżynier, magister, magister sztuki, magister inżynier</i>

1. Umiejscowienie kierunku w obszarze (obszarach) kształcenia z uzasadnieniem

1.1. ARCHEOLOGIA - obszar kształcenia w zakresie nauk humanistycznych

Studia z zakresu archeologii mieszczą się w obszarze nauk humanistycznych, ze względu na sposób uprawiania archeologii, na przedmiot badań i metody badań, podejmowane w przekazywaniu wiedzy na temat pradziejów i wczesnych dziejów społeczeństw z obszaru Europy, zwłaszcza Europy Środkowej, jak i z terenów kultur pozaeuropejskich. W Europie kontynentalnej archeologia mieści się w grupie nauk historycznych, natomiast odmiennie sytuuje się w tradycji anglosaskiej, gdzie znajduje się w ramach antropologii kulturowej lub społecznej. Archeologia prahistoryczna definiowana jest najogólniej jako dyscyplina zajmująca się dziejami kultury ludzkiej i procesami społecznymi w czasach przedpiśmiennych, natomiast archeologia średniowieczna i nowożytna oraz orientalna i klasyczna, dotyczy czasów, w których posługiwano się pismem. Przedmiotem jej zainteresowań są w szczególności działania ludzi i efekty tych działań, w związku z tym rozważa takie zagadnienia jak strategie gospodarcze i ich usytuowanie ekologiczne, organizację społeczeństwa, symboliczne aspekty życia („sztuka”, „religia”), etc. Archeologia daje w rezultacie obraz poszczególnych zjawisk i procesów społecznych w konkretnym czasie i przestrzeni w przeszłości (w pradziejach, starożytności, średniowieczu i nowożytności).

Umiejscowienie archeologii w obszarze nauk humanistycznych wynika zasadniczo z faktu, że dyskusja nad kwestiami poznawczymi w humanistyce doprowadziła do pojawienia się w archeologii refleksji nad sposobami uprawiania archeologii i dociekań nad przeszłością. Spowodowało to powstanie różnorodnych i odmiennych konceptualizacji przeszłej rzeczywistości. Przyczyniły się do tego m.in. studia z pogranicza historii, geografii, antropologii, filozofii. Miały one wpływ nie tylko na teorię archeologii, ale na jej metody badawcze, w tym metody z zakresu źródłoznawstwa oraz na praktykę. Archeologia jest dziś dziedziną interdyscyplinarną. Buduje programy badawcze na styku nauk historycznych, społecznych i przyrodniczych. Archeologia należy w ostatnim czasie do dynamicznie rozwijających się nauk, dlatego program studiów uwzględnia tę dynamikę i pewien zakres interdyscyplinarności archeologii.

Profil ogólnoakademicki archeologii przejawia się w kilku aspektach. Pierwszy dotyczy szerszej oferty zajęć skoncentrowanych na problemach źródłoznawczych. Drugi obejmuje podstawy teoretyczne archeologii na tle rozwoju humanistyki. Obydwa znajdują zastosowanie w trzecim aspekcie, jakim jest praktyka. Archeologia oferuje w ramach programu studiów I stopnia zajęcia z zakresu archeologii pradziejowej i średniowiecznej oraz archeologii orientalnej i antycznej (dwie specjalizacje).

1.2. Związek ze strategią i misją uczelni

Studia z zakresu archeologii w IP UAM realizują misję Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w zasadniczych jej założeniach. Przygotowują do działalności intelektualnej i pracy zawodowej wysoko

wykwalifikowanych, przedsiębiorczych i pełnych inicjatywy absolwentów. Upowszechniają wartości konstytuujące wspólnotę dziedzictwa duchowego i kulturowego świata, Europy, przede wszystkim Europy Środkowej. Istotną rolę przypisuje się dziedzictwu archeologicznemu i jego roli w tradycji rodzimej. Zapewniają studentom możliwość indywidualnego kształcenia pod opieką wybitnych specjalistów i naukowców. Łączą się także z zasadniczymi celami, zawartymi w strategii uczelni (*Strategia Rozwoju UAM, Misja Uniwersytetu, s. 7*), zwłaszcza z celem nr 2, jakim jest wysoka i zróżnicowana jakość kształcenia. Obecność dyscyplin humanistycznych w badaniach naukowych i w ofercie dydaktycznej uczelni świadczy o jej wysokiej randze i zakorzenieniu w najlepszych tradycjach akademickich. Studia nad prehistorią i wczesną historią, nad ich kulturą i społeczeństwem, usytuowane w kontekście europejskim i pozaeuropejskim, są ich niezbędnym elementem. Studia archeologiczne wpisują się w założenia misji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, który: „Umacnia związki z krajami Unii Europejskiej oraz podejmuje nowe inicjatywy dające możliwość współpracy z państwami Europy Wschodniej”. Ze względu na swoją specyfikę oraz prowadzone specjalizacje studia te realizują również cel operacyjny 2.4.3 – „Wspieranie nowych technologii kształcenia”; cel operacyjny 2.6.2 - „Indywidualizacja procesu kształcenia”, oraz cel operacyjny 2.7.2 - „Zwiększenie mobilności studentów i nauczycieli akademickich”. Realizują również cel strategiczny 3 – „Uniwersytet otwarty na otoczenie”, zwłaszcza cel operacyjny 3.1 – „Wzrost znaczenia kulturotwórczej roli uczelni w regionie”, a w szczególności cel 3.1.1 - „Wzmocnienie promocji nauki i edukacji”. Archeologia ponadto realizuje kolejny cel operacyjny 3.2 - „Otwarcie na potrzeby i aspiracje edukacyjne oraz naukowe społeczności miasta i regionu”, a zwłaszcza cel 3.2.1 - „Współpraca z powszechnym systemem edukacyjnym”.

1.3. Cel studiów

Studia I stopnia z zakresu archeologii dają absolwentom ogólne wykształcenie humanistyczne oraz podstawową i uporządkowaną, jak i w pewnym stopniu zróżnicowaną wiedzę. Celem archeologii jest rekonstrukcja przeszłości (tradycyjne podejście) lub jej interpretacja w aspekcie zjawisk i procesów zmian kultury i społeczeństwa, czyli konstrukcja obrazów przeszłości (współczesne podejście). Dlatego studia I stopnia w zakresie archeologii mają na celu nabycie wiedzy z zakresu metodyki badań terenowych, umiejętności i wiedzy źródłoznawczej, rekonstrukcji/konstrukcji obrazu przeszłości, specjalizacji - w tym teoretycznych i szczegółowych w nowoczesnej archeologii.

1.3.1. Cele szczegółowe:

- wyposażeń absolwenta w ogólnohumanistyczną wiedzę podstawową o procesach przemian kulturowych europejskich i pozaeuropejskich,
- opanowanie podstawowej terminologii, a także zagadnień z zakresu teorii i metod archeologii,
- zapoznanie z historią i kierunkami badań w archeologii w zakresie najważniejszych osiągnięć,
- przyswojenie podstawowej wiedzy specjalistycznej z zakresu źródłoznawstwa archeologicznego z wybranych dziedzin archeologii: pradziejowej i średniowiecznej, a także orientalnej i antycznej,
- wyposażeń w wiedzę przedmiotową o kulturach i społeczeństwach pradziejowych, średniowiecznych, starożytnych wybranych obszarów, w tym europejskich jak i pozaeuropejskich,
- opanowanie podstaw warsztatu badawczego archeologa, wykształcenie umiejętności analizy i interpretacji wytworów (artefaktów i ekofaktów) kultury pradziejowej, średniowiecznej i starożytnej, oraz przygotowanie praktyczne do rozwiązywania zadań badawczych,
- nabycie wiedzy i praktyki z zakresu metodyki terenowych badań archeologicznych oraz prac techniczno-naukowych wykonywanych w trakcie badań,

- przygotowanie do uczestnictwa w kulturze współczesnej poprzez nabycie wiedzy o znaczeniu substancji zabytkowej w kulturze,
- wyszkolenie kompetencji przydatnych w wybranych instytucjach działalności naukowej, i/lub kulturalnej oraz edukacyjnej,
- wyszkolenie sprawności precyzyjnego wyrażania myśli w mowie i piśmie oraz tworzenia różnorodnych tekstów językowych,
- przygotowanie do wyszukiwania i przetwarzania informacji pochodzących z różnych źródeł,
- przygotowanie do kontynuacji studiów w zakresie archeologii oraz kierunków nie wymagających odpowiednio zdefiniowanych umiejętności specjalistycznych,
- wyszkolenie kompetencji w zakresie zróżnicowanej znajomości jednego języka obcego.

2. Efekty kształcenia

Objaśnienie oznaczeń:

K (przed podkreślnikiem)	– kierunkowe efekty kształcenia
W (po podkreślniku)	– kategoria wiedzy w efektach kształcenia
U (po podkreślniku)	– kategoria umiejętności w efektach kształcenia
K (po podkreślniku)	– kategoria kompetencji społecznych
01, 02, 03 i kolejne	– numer efektu kształcenia

Tabela 1. Odniesienie efektów kształcenia dla kierunku studiów **ARCHEOLOGIA** do efektów kształcenia w obszarze kształcenia w zakresie nauk humanistycznych

Symbol	Efekty kształcenia dla kierunku studiów ARCHEOLOGIA w IP UAM Po ukończeniu studiów I stopnia na kierunku studiów ARCHEOLOGIA w IP UAM absolwent:	Odniesienie do efektów kształcenia w obszarze kształcenia w zakresie nauk humanistycznych
	WIEDZA	
K_W01	ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk (zwłaszcza nauk humanistycznych) oraz jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej	H1A_W01 H1A_W05
K_W02	zna podstawową terminologię archeologii	H1A_W02 H1A_W03
K_W03	ma uporządkowaną wiedzę ogólną obejmującą terminologię, teorie, metodologię i metody z zakresu archeologii	H1A_W03 H1A_W02 H1A_W07 H1A_W09
K_W04	ma uporządkowaną wiedzę szczegółową z zakresu archeologii pradziejowej, średniowiecznej i historycznej oraz orientalnej i antycznej	H1A_W04
K_W05	ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dyscyplinami z obszaru nauk humanistycznych, ścisłych, przyrodniczych i społecznych	H1A_W05 H1A_W01
K_W06	ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie archeologii	H1A_W06

K_W07	zna i rozumie podstawowe metody w zakresie analizy i interpretacji różnych wytworów kulturowych (artefaktów i ekofektów) oraz minionych procesów, specyficzne dla rozmaitych tradycji, teorii lub szkół badawczych archeologii (prahistorii)	H1A_W07 H1A_W03 H1A_W06 H1A_W09
K_W08	zna i rozumie podstawowe metody gromadzenia archeologicznych zasobów źródłowych, zarządzania nimi i przetwarzania z pomocą dostępnych technik	H1A_W07 H1A_W03 H1A_W06 H1A_W09
K_W09	ma podstawową wiedzę dotyczącą prac naukowo-technicznych w trakcie terenowych badań archeologicznych	H1A_W07 H1A_W03 H1A_W04 H1A_W06
K_W10	zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej	H1A_W08
K_W11	ma świadomość kompleksowej natury języka oraz jego złożoności i historycznej zmienności jego znaczeń w zakresie archeologii	H1A_W09
K_W12	ma podstawową wiedzę o instytucjach kultury zajmujących się archeologią (dziedzictwem archeologicznym), orientację we współczesnym życiu środowisk naukowych archeologii i działalności popularyzatorskiej	H1A_W10
	UMIEJĘTNOŚCI	
K_U01	potrafi wyszukiwać, gromadzić, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informację z wykorzystaniem różnych źródeł i metod stosowanych w archeologii	H1A_U01 H1A_U05 H1A_U07
K_U02	posiada podstawowe umiejętności badawcze w zakresie: a) formułowania problemów badawczych, b) przeprowadzenia ich analizy poprzez dobór metod i narzędzi badawczych w celu c) rozwiązywania problemów badawczych, a następnie d) opracowania i prezentacji ich wyników	H1A_U02 H1A_U04
K_U03	umie samodzielnie zdobywać wiedzę archeologiczną i rozwijać umiejętności badawcze kierując się wskazówkami opiekuna naukowego	H1A_U03
K_U04	potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami z zakresu archeologii	H1A_U04 H1A_U02
K_U05	potrafi rozpoznać różne rodzaje źródeł właściwych dla archeologii (artefakty, ekofakty) oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich znaczeń, kontekstu społecznego i miejsca w procesie historyczno-kulturowym	H1A_U05 H1A_U01
K_U06	posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków	H1A_U06
K_U07	posiada umiejętność formułowania opinii o źródłach archeologicznych, z różnych okresów i wybranych regionów na podstawie wiedzy naukowej i doświadczenia oraz umiejętność opracowań w różnych formach i różnych mediach	H1A_U01 H1A_U02 H1A_U04 H1A_U05
K_U08	potrafi porozumiewać się z wykorzystaniem różnych kanałów i technik komunikacyjnych ze specjalistami w zakresie archeologii i dyscyplin pokrewnych w języku polskim i w zależności od potrzeby w języku obcym	H1A_U07

K_U09	posiada umiejętność przygotowania typowych prac pisanych (zaliczeniowych, egzaminacyjnych, dyplomowych) w języku polskim i okazjonalnie języku obcym, dotyczących zagadnień szczegółowych z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł	H1A_U08
K_U10	posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych, w języku polskim i języku obcym, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł	H1A_U09
K_U11	ma umiejętności językowe w zakresie archeologii zgodne z wymogami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	H1A_U10
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_K01	rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, doskonalenia umiejętności merytorycznych i praktycznych w zakresie archeologii	H1A_K01 H1A_K03
K_K02	potrafi współdziałać i pracować w grupie przyjmując w niej różne role	H1A_K02 H1A_K04
K_K03	potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania związanego z archeologią	H1A_K03 H1A_K01 H1A_K04
K_K04	prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga wyzwania związane z wykonywaniem zawodu archeologa	H1A_K04 H1A_K02 H1A_K03
K_K05	ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa archeologicznego regionu, kraju, Europy	H1A_K05
K_K06	uczestniczy w życiu kulturalnym korzystając z różnych mediów i różnych jego form	H1A_K06

Tabela 2. Odniesienie efektów kształcenia dla obszaru kształcenia w zakresie nauk humanistycznych do efektów kształcenia na kierunku studiów **ARCHEOLOGIA**

Symbol	Efekty kształcenia dla obszaru kształcenia w zakresie nauk humanistycznych	Odniesienie do efektów kształcenia na kierunku ARCHEOLOGIA w IP UAM
WIEDZA		
H1A_W01	ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu nauk humanistycznych w systemie nauk oraz ich specyfice przedmiotowej i metodologicznej	K_W01 K_W05
H1A_W02	zna podstawową terminologię nauk humanistycznych	K_W02 K_W03
H1A_W03	ma uporządkowaną wiedzę ogólną, obejmującą terminologię, teorie i metodologię z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku	K_W02 K_W03 K_W07 K_W08 K_W09
H1A_W04	ma uporządkowaną wiedzę szczegółową z zakresu dziedzin	K_W04

	nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku	K_W09
H1A_W05	ma podstawową wiedzę o powiązaniach dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi obszaru albo obszarów, z których został wyodrębniony studiowany kierunek	K_W01 K_W05
H1A_W06	ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku	K_W06 K_W07 K_W08 K_W09
H1A_W07	zna i rozumie podstawowe metody analizy i interpretacji różnych wytworów kultury właściwe dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku	K_W03 K_W06 K_W07 K_W08 K_W09
H1A_W08	zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego	K_W10
H1A_W09	ma świadomość kompleksowej natury języka oraz jego złożoności i historycznej zmienności jego znaczeń	K_W11
H1A_W10	ma podstawową wiedzę o instytucjach kultury i orientację we współczesnym życiu kulturalnym	K_W12
	UMIĘJĘTNOŚCI	
H1A_U01	potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informację z wykorzystaniem różnych źródeł i sposobów	K_U01 K_U05
H1A_U02	posiada podstawowe umiejętności badawcze obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku	K_U02 K_U04 K_U07
H1A_U03	umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje umiejętności badawcze kierując się wskazówkami opiekuna naukowego	K_U03
H1A_U04	potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla studiowanej dyscypliny w zakresie nauk humanistycznych w typowych sytuacjach profesjonalnych	K_U02 K_U04 K_U07
H1A_U05	potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny w zakresie nauk humanistycznych oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich znaczeń, oddziaływania społecznego, miejsca w procesie historyczno-kulturowym	K_U01 K_U05 K_U07
H1A_U06	posiada umiejętność merytorycznego argumentowania, z wykorzystaniem poglądów innych autorów, oraz formułowania wniosków	K_U06
H1A_U07	potrafi porozumiewać się z wykorzystaniem różnych technik i kanałów komunikacyjnych ze specjalistami w zakresie dziedzin	K_U01 K_U08

	nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku, w języku polskim i języku obcym	
H1A_U08	posiada umiejętność przygotowania typowych prac pisemnych w języku polskim i języku obcym uznawanym za podstawowy dla dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł	K_U09
H1A_U09	posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych, w języku polskim i w języku obcym, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł	K_U10
H1A_U10	ma umiejętności językowe w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	K_U11
	KOMPETENCJE SPOŁECZNE	
H1A_K01	rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie	K_K01 K_K03
H1A_K02	potrafi współdziałać i pracować w grupie, szczególnie w związku z wykonywaniem zawodu archeologia, przyjmując w niej różne role	K_K02 K_K04
H1A_K03	potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania	K_K03 K_K04
H1A_K04	prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu	K_K02 K_K03 K_K04
H1A_K05	ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy	K_K05
H1A_K06	uczestniczy w życiu kulturalnym, korzystając z różnych mediów i różnych jego form, a szczególnie w jego przejawach nawiązujących do wiedzy o przeszłości, którą stara się promować dla współczesności	K_K06